

روزهای پر مخاطره

چرا باید مکانیسم ماشه را جدی گرفت؟

اکبر مختاری

کارشناس ارشد روابط بین‌الملل

تیرماه ۱۳۹۴ با اعلام توافق هسته‌ای بین ایران و کشورهای پنج به‌علاوه یک، فضای امیدبخشی در کشور ایجاد شد تا جایی که در میدان‌هایی از شهر تهران، شور و جشن و هیجان بسیاری وجود داشت. اگر در آن زمان به آن جوانان شاد گفته می‌شد ده سال دیگر جنگی رخ خواهد داد و باید منتظر یکی از بندهای مهم داخل بر جام و اجرایی شدن آن بود تا شاید به پیشاپیر جام و به سمت جنگ احتمالی دیگری رویم، به مامی خندیدند.

یادمان نرفته است که در دوران اجرایی شدن بر جام، شرکت‌های اروپایی با هیات‌های صدفهره و دویست نفره به ایران جهت بررسی مزیت سرمایه‌گذاری می‌آمدند و می‌فتند و برخی توقع داشتند شاید شرکتی آمریکایی هم بیاید. البته، به روایتی یک دونالد شعبه‌ای در کیش زد؛ ولی سریعاً با تذکر نهادهای مربوطه، آن را تعطیل کرد و رفت. با توافق بر جام تورم انتظاری کاهش یافته بود و بسیاری از اصناف و تولیدکنندگان منتظر خبرهای خوب بعدی بودند؛ اما این خوشی دوسال بیشتر طول نکشید. دوسال و نیم پس از توافق بر جام، با خروج دونالد ترامپ رئیس‌جمهور متفاوت و خاص آمریکا، روند تغییر کرد. تحریم‌های یکجانبه آمریکا اقتصاد ایران را با بحران‌های پیاپی روبه‌رو کرد و کار به جایی رسید که با سیاست تصفیر ترامپ در مورد نفت ایران سه ماه ابتدایی سال ۱۳۹۹، ایران کمتر از زمان جنگ یعنی تنه‌اروزی سیصد هزار بشکه نفت فروخت.

در قبسال اقدام خروج ترامپ و تحریم‌های یکجانبه او، جمهوری اسلامی ایران ار حل‌رحل فاصله گرفتن مرحله به مرحله از تعهدات بر جامی را پیش گرفت. افزایش درصد غنی‌سازی یکی از آن اقدامات مهم بود. پس از فرصت ریاست‌جمهوری بایدن، ایران بار دیگر درگیر ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ شد؛ ترامپی که از مذاکره سخن می‌گفت؛ اما اعتمادی به نتیجه هم نبود.

برگ بازی ایران، چهارصد کیلوگرم اورانیوم غنی‌سازی شصت درصدی بود که حالا می‌توانست با کاهش غنی‌سازی به زیر چهاردرصد و تحویل اورانیوم غنی‌شده به کشوری ثالث به توافق نزدیک شود! چیزی که به دلیل خواست آمریکا مبنی بر غنی‌سازی صفر درصد، کاملاً عکسکش رخ داد. دو ماه مذاکره بی‌سرانجام و عدم نتیجه، فضا را برای حمله اسرائیل و آمریکا به ایران و مراکز هسته‌ای اش فراهم کرد. جنگ دوازده روزه علیه ایران در حالی رخ

داد که ایران بیش از یک سال قبل و پس از هفتم اکتبر با خاورمیانه و اسرائیلی متفاوت روبه‌رو گشته بود؛ اسرائیلی که دیگر از هیچ ترور و کشتار مخالفان هراسی نداشت و تقریباً تمام نیروهای نیابتی و نزدیک به ایران را یا از بین برد یا به شدت تضعیف کرد. اگر در فضای پسا هفتم اکتبر خاورمیانه کاملاً متفاوتی را شاهد بودیم؛ در دوران پساجنگ دوازده روزه هم، روند متفاوتی را در مورد برنامه هسته‌ای ایران شاهد هستیم. در فضای پساجنگ دوازده روزه، ایران بار دیگر غنی‌سازی صفر را رد می‌کند و یکی از کارت‌های مهم‌اش یعنی مراکز مهم غنی‌سازی اش را با وضعیتی بسیار آسیب‌دیده به‌نظاره نشسته است. از سویی، قدرت نیروهای نیابتی همچو پیشاهفتم اکتبر وجود ندارد و از سوی دیگر مراکز غنی‌سازی دیگر همچو پیشاجنگ دوازده روزه نیستند. در چنین شرایطی، خطر جنگی دوباره وجود دارد و اروپا و سه قدرت اصلی آن از فعال‌سازی مکانیسم ماشه می‌گویند. مکانیسم ماشه مکانیسمی بود که در بر جام گنجانده شده بود که اگر یکی از اعضای بر جام از نادیده گرفتن تصمیمات ژانس توسط جمهوری اسلامی ایران نگرانی جدی داشته باشد، می‌تواند آن را با نامه‌ای به شورای امنیت طی فرآیندی در حدود یک‌ماه فعال کند. از ویژگی‌های خاص مکانیسم ماشه این است که هیچ‌یک از اعضای بر جام قابلیت و تو کردن آن را ندارند و این مکانیسم با ارسال، پس از بازه زمانی خاص به‌خودی خود فعال می‌شود. پیش از پایان اکتبر بازه زمانی است که مکانیسم ماشه می‌تواند فعال شود. وگرنه، طبق تعهدات طرفین موجود در بر جام به غیر از آمریکا که از بر جام خارج شده دیگر زمان موجود برای فعال‌سازی آن از بین می‌رود.

این روزها برخی در داخل کشور می‌کوشند که فعال‌سازی مکانیسم ماشه را همچو سخنان دوران محمود احمدی‌نژاد که تحریم‌ها را «کاغذپاره» می‌دانست، بدانند و بدیدیم که چنین ادبیاتی چه بر سر اقتصاد کشور مان در همه ابعاد آورد. متناسب با فعال‌سازی مکانیسم ماشه پرونده هسته‌ای ایران ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد می‌رود و به تبع آن، تمام قطعنامه‌های تحریمی پیشین شورای امنیت سازمان ملل بار دیگر علیه ایران فعال می‌گردد. متناسب با ماده چهل و دوم فصل هفتم منشور ملل متحد اعضای شورای امنیت می‌توانند ایران را عاملی مهم علیه صلح و امنیت بین‌الملل بدانند و متناسب با آن اقداماتی چون منطقه پرواز ممنوع و در نهایت اجماع جهانی جهت جنگ علیه ایران را عملیاتی سازند.

ایران عزیز ما از تحریم‌های چندجانبه پیشاپیر جام و یکجانبه پساجروج ترامپ از بر جام بسیار آسیب دیده است و از آن درناک‌تر جنگ دوازده روزه وضعیت اقتصادی-سیاسی کشور را در حالتی ابهام‌آمیز قرار داده است. وقت آن رسیده است که تمام مقامات سیاسی، دیپلماتیک، اقتصادی و نظامی کشور تمام تلاش خود را انجام دهند تا مکانیسم ماشه فعال نشود؛ وگرنه تلخی این وضعیت را همه از ملت ایران تا سرزمین اهروری ایران با تمام وجود خواهند چشید و پیامدهای فعال‌سازی آن می‌تواند مخاطرات جدی برای کشور داشته باشد.

رخداد بین‌الملل

دیدار ویتکاف و پوتین در کاخ کرملین

گروه خبر: رئیس‌جمهور روسیه با نماینده رئیس‌جمهور ایالات متحده در کاخ کرملین دیدار کرد. این سومین دیدار ولادیمیر پوتین و استیو ویتکاف و پنجمین سفر نماینده دونالد ترامپ به این کشور در سال جاری میلادی است. با توجه به نزدیک بودن ضرب‌الاجل تعیین شده از سوی ترامپ خطاب به روسیه برای پایان دادن به مناقشه اوکراین و استقرار دو وزیردریایی اتمی آمریکا در نزدیکی آب‌های این کشور، دیدار سه‌ساعته ویتکاف و پوتین اهمیت بالایی دارد. این احتمال وجود دارد که موضوع هسته‌ای ایران، بحران آسانی در غزه، تداوم توقف جنگ میان تهران و تل آویو نیز در کنار مناقشه اوکراین مورد توجه قرار گرفته باشد.

▼ کرملین: دیدار سازنده‌ای بود

یوری اوشاکوف، مشاور رئیس‌جمهور روسیه روز سه‌شنبه اعلام کرد گفت‌وگوی انجام‌شده میان پوتین و ویتکاف، سازنده بوده است. بر اساس اظهارات اوشاکوف، در این دیدار، بحران اوکراین به‌طور مفصل مورد بررسی قرار گرفته و ولادیمیر پوتین پیام‌هایی را در خصوص این بحران به طرف آمریکایی منتقل کرده است. مشاور رئیس‌جمهور روسیه همچنین افزود که پیام‌هایی نیز از سوی دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا در خصوص اوکراین دریافت شده است. به گفته او، در این دیدار همچنین درباره چشم‌اندازهای توسعه‌احتمالی همکاری‌های راهبردی میان ایالات متحده آمریکا و روسیه تبادل نظر صورت گرفته است. علاوه بر این، کریل دمیتریف، رئیس صندوق سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه و نماینده ویژه رئیس‌جمهور در امور همکاری اقتصادی با کشورهای خارجی، پس از دیدار پوتین و ویتکاف گفت که گفت‌وگو بر همه چیز غلبه خواهد کرد.

▼ جلوگیری از بحران

روسیه و آمریکا در حال حاضر در چند پرونده با هم درگیری دارند که موضوع اوکراین در رأس آن هاست. این دیدار در شرایطی انجام شد که ۱۴ ژوئیه (۲۳ تیر)، ترامپ مهلت ۵۰ روزه برای توافق در مورد حل مناقشه اوکراین را اعلام کرد و افزود که اگر توافقی حاصل نشود، ۱۰۰٪ تعرفه بر مسکو و شرکای تجاری آن اعمال خواهد کرد. در ۲۹ ژوئیه (۷ مرداد)،

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

گزارش یک

بررسی اخبار منتشر شده از طولانی شدن زمان قطع برق در برخی نقاط کشور

خاموشی‌ها ۴ ساعته شد؟

افزایش یافته و گزارش‌های متعدد کاربران فضای مجازی از قطعی‌هایی فراتر از این مدت، در سراسر کشور حکایت دارد. حتی برخی از شهرها دوبار در روز برق قطع می‌شود.

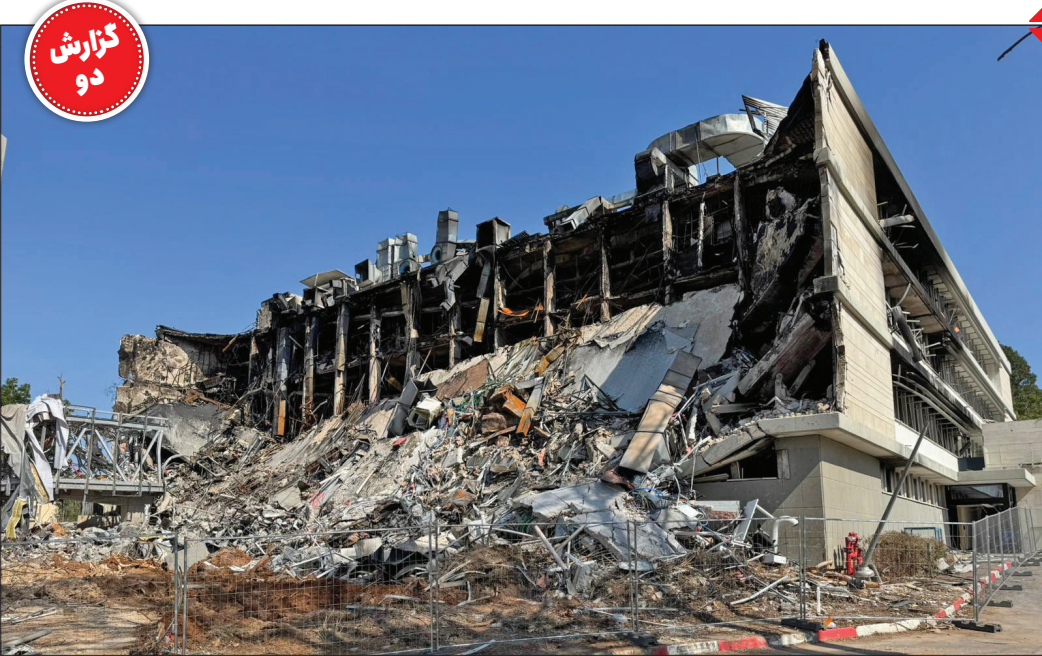
اردیبهشت امسال، سیدجعفر شریبانی، عضو هیئت‌رئسه شورای شهر تهران، در صحن علنی پارلمان شهری با انتقاد از این وضعیت، گفت: «مردم جنوب تهران و شهرری به قطع مکرر برق اعتراض دارند. متأسفانه از خط انقلاب به سمت جنوب، ساعات قطع برق افزایش می‌یابد و در منطقه ۲۰ تهران، خاموشی‌ها گاهی به ۵ ساعت نیز می‌رسد. این وضعیت با عدالت سازگار نیست و باید به آن رسیدگی شود. چرا جبران ناترازی انرژی باید تنها بر دوش شهروندان محروم جنوب تهران باشد؟»

در همین حال، حبیب کاشانی، دیگر عضو شورای شهر تهران، روز سه‌شنبه از تجربه خاموشی‌های چندمرحله‌ای در برخی نقاط پایتخت خبر داد و گفت: «برق از ساعت ۵ تا ۵ عصر در منطقه طرشت قطع شد و مطابق برنامه این امر انجام گرفت. اما از ساعت ۸:۳۰ شب تا یک بامداد، بار دیگر برق رفت. حتی از ساعت ۱۲ شب تا یک بامداد، برق هر یک دقیقه یک بار قطع و وصل می‌شد. این نمی‌تواند کاریک‌فرد عاقل باشد. حتماً وسایل برقی مردم دچار آسیب می‌شود. والله انصاف نیست که مردم با حقوق ۱۵ یا ۲۰ میلیون تومانی، متحمل خسارت شوند. در شرایطی که یک بیخچال ۱۴ فوت حدود ۳۰ میلیون تومان قیمت دارد، تکرار این وضعیت برای خانوارها فجیع‌بار است.»

ایین اظهارات در حالی بیان می‌شود که تهران به‌عنوان پایتخت و محل استقرار اصلی مسئولان کشور، شاهد چنین اختلالاتی است. شرایط پایتخت که این است وضعیت شهرها و روستاهای دورتر چگونه است؟ اعتراضات مردمی و حتی واکنش برخی مدیران شهری نیز تاکنون تأثیری در بهبود شرایط نداشته و وزارت نیرو همچنان بر همان مسیر نزولی حرکت می‌کند؛ مسیری که کارشناسان نسبت به آن هشدار داده و از احتمال بروز بحران‌های اجتماعی ناشی از نارضایتی عمومی خبر می‌دهند.

▼ خاموشی ۴ ساعته

اما چند روزی است که در برخی شهرستان‌ها و حتی مناطق تهران، شاهد خاموشی‌های ۴ ساعته هستیم که اغلب به‌صورت دونوبت ۲ ساعته در روز

تکس: Getty Images

گزارش فرانس ۲۴ از جنگ ۱۲ روزه

انهدام مراکز راهبردی و سکوت اسرائیل

خودداری کنند. به لطف تصاویر آماتوری که به صورت آنلاین منتشر شده‌اند، تیم ما توانست چهار موشک ایرانی را که در مناطق نظامی اسرائیل با نزدیک به آن‌ها فرود آمده‌اند را شناسایی کند. در ۱۷ ژوئن، یک موشک ایرانی به اردوگاه «موشه‌دایان» تنها چندصد متر دورتر از مقر سرویس اطلاعاتی اسرائیل (موساد) اصابت کرد. این اردوگاه که در رامات هاشارن در شمال تل آویو واقع شده است، محل استقرار نیروهای موساد و «یگان ۸۲۰۰» است که در رهگیری ارتباطات تخصص دارند. یک ویدئوی آماتور ثبت‌شده تأثیر اصابت موشک به این اردوگاه را نشان می‌دهد و عکس‌های منتشرشده در شبکه اجتماعی تلگرام تأیید می‌کند که حداقل یک ساختمان و یک آشیانه آسیب دیده است. اگر چه نمی‌دانیم قبل از اصابت موشک، این آشیانه به چه منظور استفاده می‌شد. سه موشک دیگر که در ویدئو دیده می‌شوند، اهدافی نزدیک به اردوگاه را مورد اصابت قرار داده‌اند. به‌رغم اهمیت راهبردی این مرکز، هیچ‌یک از مقامات یا رسانه‌های اسرائیلی و بین‌المللی این حمله را گزارش نکردند. رسانه فرانسوی گزارش داد: «داستان مشابهی نیز برای حمله‌ای وجود دارد که در ۱۳ ژوئن به محله کربا در تل آویوشد. کربا محل استقرار ارتش و وزارت دفاع (جنگ) اسرائیل است. گزارش‌زننده «تری یینگس» خبرنگار شبکه فاکس نیز آمریکا درباره این حمله که در آن می‌گفت یک ساختمان در این مجتمع توسط یک موشک ایرانی مورد اصابت قرار گرفته است، ناگهان توسط مردی قطع شد که به زبان انگلیسی به او گفت «برگرد». این خبرنگار از فیلمبرداری خود می‌خواهد دوربین را به سمت ساختمان دیگری بچرخاند اما گزارش او دوباره قطع می‌شود و فیلمبرداری مجبور می‌شود دوربینش

گروه خبر: رسانه فرانسوی (فرانس ۲۴) به تازگی در گزارشی تحقیقی، به ابعاد خسارت‌های وارد شده به اسرائیل در جریان حملات موشکی ایران طی جنگ ۱۲ روزه پرداخته است. نکته‌ای که فرانس ۲۴ آن را برجسته کرده، سانسور اعمال‌شده از سوی دستگاه امنیتی اسرائیل بر ابعاد و خسارت‌های این جنگ است. گزارش فرانس ۲۴ با این‌د آغاز می‌شود: «یک ماه پس از پایان [توقف] درگیری بین ایران و اسرائیل، خسارات وارده توسط جمهوری اسلامی عمدتاً به دلیل سانسور اسرائیل نامشخص است. تصاویری که توسط تیم ناظران فرانس ۲۴ تجزیه و تحلیل شده است نشان می‌دهد که ایران خسارات گسترده‌ای وارد کرده و حداقل هشت هدف استراتژیک و نظامی را هدف قرار داده است.»

▼ شناسایی ۳۶ حمله ایران

این رسانه فرانسوی نوشت: «تیم ناظران فرانس ۲۴ با استفاده از داده‌های منبع باز و تطبیق تصاویر آماتور و حرفه‌ای ۳۶ حمله مختلف ایران در اراضی اشغالی را شناسایی کردند. فرانسه ۲۴ نوشته تصاویری که توسط این تیم تأیید شده، ویرانی‌های گسترده در چند منطقه و شواهد اصابت حملات به مراکز راهبردی و نظامی را نشان می‌دهد.» به گزارش ایسنا، این رسانه در ادامه ادعا کرد: «با وجود اینکه اسرائیل خسارات کمتری نسبت به ایران متحمل شد، تحقیقات آن نشان‌دهنده وقوع حملات عمده‌ای است که با سانسور اسرائیل پنهان شده‌اند. در طی درگیری‌ها، ارتش اسرائیل به رسانه‌های اسرائیلی و بین‌المللی دستور داد از انتشار تصاویر حملات به اهداف نظامی با نزدیک به آن‌ها